

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) (jud. Vitalii Ciumac)
Dosarul nr.3r-829/20
2-19175414-02-3r-26112020

DECIZIE

22 februarie 2021

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Anatolie Minciuna
Ion Muruianu și Ecaterina Palanciuc

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de către Mihail Petrache împotriva încheierii Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 octombrie 2020, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea de contencios administrativ înaintată de Mihail Petrache împotriva Guvernului Republicii Moldova privind anularea în parte a deciziei Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului din 23.07.2019, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a ț ă :

La 02 septembrie 2019, Mihail Petrache, a înaintat acțiune împotriva Guvernului Republicii Moldova privind anularea deciziei Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului din 23.07.2019 în partea neadmiterii lui la concursul anunțat, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 01 iulie 2019 prin Hotărârea Guvernului nr. 299 s-a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului, iar la 02 iulie 2019, Comisia de concurs, a publicat anunțul privind desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului.

Raportînd exigentele legale și morale, inclusiv, cele invocate în pct.3 din Regulament, la gradul de pregătire profesională, la experiența profesională, inclusiv, în materia ce ține de competența Curții Constituționale, la integritatea lui, indică reclamantul că, a constatat că întrunește condițiile necesare pentru a candida la funcția de judecător al Curții Constituționale, motiv pentru care a decis să depună actele solicitate și să participe la concursul anunțat de Guvern, ceea ce a și făcut la data de 10.07.2019.

Indică reclamantul că, la 15.07.2019 pe pagina WEB a Guvernului a fost publicată informația Comisiei de concurs, potrivit căreia 23 de persoane au depus dosarele de

participare la concurs, inclusiv, și reclamantul, iar la 24.07.2019 pe pagina WEB a Guvernului, a fost publicată informația despre prima ședință a Comisiei de concurs din 23.07.2019 din care rezultă că Comisia, în urma examinării dosarelor depuse de către candidați, a decis admiterea la concurs doar a 13 persoane, în lista publicată a căroră nu era inclus, și respectiv, reclamantul nu a fost admis să participe la concurs din motive necunoscute la acel moment.

Indică reclamantul că, conform pct.12 din Regulamentul menționat, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului pentru primirea opiniilor despre candidați, Comisia de concurs, examinează, în ședință închisă, dosarele candidaților și reputația profesională a acestora și ia decizia cu privire la admiterea lor la concurs. Neîntrunirea condițiilor de eligibilitate sau lipsa reputației ireproșabile reprezintă temei de neadmitere la concurs. Candidații neadmiși la concurs sînt informați prin e-mail despre motivul neadmiterii.

Relatează reclamantul că, avînd în vedere că pe parcursul a 2 zile, nu a fost informat despre motivul/ele neadmiterii la concurs, faptul că în mas-media s-a declanșat dezbateri publice în contradictoriu, scandaloase, însoțite de învinuiri în adresa autorităților publice vis-a-vis de modalitățile de desfășurare a concursurilor la Parlament, Consiliul Superior al Magistraturii și la Guvern, precum și faptul că pîna la desfășurării etapei a doua, anunțate pentru data de 06.08.2019, rămînea puțin timp, iar la 25.07.2019 și la 26.07.2019, indică reclamantul că, a depus în adresa Comisiei de concurs-Guvernului, cererea prealabilă, prin care a înaintat mai multe revendicări, inclusiv, prezentarea dosarului cu toate materialele anexate și a procesului-verbal al ședinței, Comisiei de concurs din 23.07.2019 pentru a lua cunoștință cu motivele reale de neadmitere.

Iar deja, după întocmirea cererii, la 25.07.2019, ora 14.39, indică reclamantul că, a primit prin e-mail răspunsul Secretariatului Comisiei de concurs, prin care a fost informat despre neadmiterea lui Mihail Petrache, la concurs, din motivul neîndeplinirii cerințelor prevăzute la pct.3 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului.

Astfel, indică reclamantul că, analizînd răspunsul Comisiei, și raportînd cerințele prevăzute în pct.3 din Regulament, la CV-ul, a rămas stupefiat, constatînd că Mihail Petrache, nu a fost admis la concurs dat fiind că, probabil, după logica Comisiei, că, nu întrunește mai multe cerințe cum ar fi lipsa de pregătire juridică superioară, de înaltă competență profesională, de reputație profesională ireproșabilă sau aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Din considerentul că, de la data depunerii cererii prealabile, 26.07.2019, pîna la data depunerii acțiunii, 02.09.2019, nu a primit nici un răspuns de la Comisia de concurs-Guvern, este în drept să considere că Comisia de concurs își menține răspunsul.

Avînd în vedere că lista candidaților neadmiși și a candidaților admiși la concurs a fost plasată pe pagina WEB a Guvernului, și difuzată în mass-media, iar candidații neadmiși au primit un răspuns similar și mai mulți dintre ei l-au făcut public prin intermediul conferințelor de presă și a plasării răspunsurilor pe rețelele de socializare

(FB, Unimedia, Deschide.md s.a.), călăuzindu-se de principiul de baza privind transparența concursului (pct.4 lit.a) și d) din Regulament), Mihail Petrache, de rînd cu trimiterea cererii prealabile pe e-mail-ul Guvernului, a plasat textul cererii pe pagina proprie FB, în care a fost invocat sub forma de citat răspunsul Comisiei de concurs.

Mai mult ca atît, decizia Comisiei de concurs, privind motivul neadmiterii a 11 candidați la concurs a devenit un subiect de dezbateri publice, în cadrul cărora oricine a dorit s-a dat cu părerea și a făcut aprecierile proprii vis-a-vis de motivul neadmiterii invocat de către Comisia de concurs.

Astfel, rezumatul aprecierilor/calificărilor făcute de cercul mare de prieteni, rude, colegi de serviciu din domeniul jurisprudenței s-au redus la o întrebare ironica și umilitoare de genul – ”Cum poți explica dle Petrache, că Dvs, unul din autorii Constituției, nici nu ați fost admis la concurs? Probabil, aveți niște “schelete”, mari prin dulapuri, despre care noi nu știm nimic!”.

În context, consideră reclamantul că sînt relevante luările de atitudine ce aparțin primelor persoane din conducerea țării și a unor lideri ai opiniei publice, care demonstrează un comportament iresponsabil și batjocoritor a acestora față de concursurile desfășurate de către Parlament, Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii, pentru desemnarea judecătorilor Curții Constituționale.

Relatează prin urmare reclamantul că, prin expunerea în public referitor la faptul că, Mihail Petrache, nu doar că nu are dreptul de a pretinde la funcția de judecător al Curții Constituționale, dar nici să participe la concursul anunțat, din motivul lipsei de pregătire, competenței, experienței și reputației profesionale ireproșabile, avînd studiile la una din cele mai performante școli juridice superioare, absolvind facultatea de drept a Universității „Lomonosov” din Moscova, iar pe parcursul a 34 de ani, a exercitat funcții publice responsabile, de o complexitate și importanță deosebită, s-a admis o defăimare a reputației profesionale, care nu se face peste noapte, nu cade din cer, iar pentru a imputa, public, oricărei persoane, din numele Guvernului, lipsa calităților menționate fără a proba/motiva, imputarea nu este altceva, decît o acțiune/decizie de defăimare a reputației profesionale a candidaților neadmiși, care depășește limitele unui comportament rațional și responsabil.

Astfel, indică reclamantul că, a fost afectat grav din punct de vedere moral, psihologic. Întrucît, după 34 de ani, de activitate ireproșabilă în domeniu, o comisie guvernamentală, în lipsa primului-ministru/președintele comisiei, decide excluderea lui din concurs, fără ai permite apariția în fața comisiei pentru a fi testat/executat public/on-line sub aspect profesional și moral.

Relatează reclamantul că, cea mai mare parte a activității profesionale (15 ani), a fost dedicată creării fundamentului juridic/constituțional al Republicii Moldova - 7 ani în funcția de Șef al Direcției juridice a Aparatului Parlamentului (1990-1997), 4 ani în funcția de Consilier principal/Șef al Cabinetului Președintelui Republicii (1997-2001) și 4 ani în funcția de deputat în Parlament (2001-2005). Iar în această perioadă a participat/contribuit nemijlocit, în calitate de autor/coautor, la elaborarea și adoptarea de către Parlament, a multor/sute de acte juridice fundamentale cum ar fi - Constituția Republicii Moldova (1990-1994); Concepția reformei judiciare și de drept (1992-1994);

Legea cu privire la Curtea Constituțională (1994); Codul jurisdicției constituționale (1995); Concepția dezvoltării învățământului juridic superior în Republica Moldova (1994); proiectul Codului civil (1997-1999); proiectul de revizuire a Constituției Republicii Moldova (1998-2000), etc.

Astfel, reclamantul având în vedere că pe parcursul activității profesionale nu a oferit nimănui temei pentru a pune la îndoială abilitățile sale profesionale, comportamentul corect, onest, obiectiv și echidistant în exercitarea atribuțiilor ce i-au revenit în virtutea funcțiilor deținute, manifestând respect față de lege, față de valorile democratice și morale ale societății, nefiind implicat sau bănuit de implicare în activități ilegale sau reprobabile, iar tot timpul și mai presus de orice, a ținut la prestația, demnitatea și reputația sa profesională și civică, consideră că circumstanțele menționate îi oferă dreptul legal și moral de a concluziona că, decizia Comisiei de concurs, din data de 23.07.2019 privind neadmiterea lui Mihail Petrache, la concurs prin invocarea neîntinerii cerințelor prevăzute la pct.3 din Regulament, reprezintă un act administrativ individual defavorabil și arbitrar (art. 11 alin.(1) lit. a) Cod administrativ), nemotivat (art. 31 și art.118 din același Cod) și ilegal, care contravine în mod vădit tuturor normelor/condițiilor prevăzute la pct.4 din Regulament, în care este statuat că, concursul se organizează și se desfășoară în baza următoarelor principii:

a) competiție deschisă, prin asigurarea accesului liber la concurs al oricărei persoane care îndeplinește condițiile stabilite la punctul 3;

b) alegerea după merit, prin selectarea în baza rezultatelor obținute, a celor mai buni candidați;

c) asigurarea unei reprezentări echilibrate a bărbaților și femeilor;

d) asigurarea transparenței, prin publicarea informațiilor referitoare la modul de organizare și desfășurare a concursului;

e) tratamentul egal, prin aplicarea în mod nediscriminatoriu a criteriilor de selectare obiective și clar definite, astfel încât orice candidat să aibă șanse egale.

Relatează în aceeași ordine de idei reclamantul că, decizia Comisiei, fără invocarea temeiului concret prevăzut la pct.3 din Regulament, reprezintă un act guvernamental prin care s-a admis discriminarea și descalificarea profesională a reclamantului, pe criterii necunoscute sau inventate și cunoscute doar membrilor Comisiei. Iar respectiv, fiecare cetățean, la rândul său, a avut posibilitatea să deducă și să atribuie reclamantului oricare din cele șase temeuri/ cusururi prevăzute la pct. 3.

În acest sens, indică reclamantul că, decizia Comisiei, apreciată prin prisma art. 16 din Constituție, reprezintă o discriminare vădit arbitrară, care s-a manifestat prin tratamentul ilegal și inegal al reclamantului în raport cu candidații admiși la concurs, precum și o îngărădire vădită a dreptului reclamantului, de a participa la administrarea treburilor publice și de a accede la o funcție publică, în condițiile legii, ceea ce este o încălcare flagrantă a prevederilor art.39 din Constituție.

Privita prin prisma Legii nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, indică reclamantul că, decizia Comisiei de concurs din 23.07.2019, reprezintă un document al autorității publice/Guvernului (act administrativ individual), care a fost făcut public de către Comisia de concurs și prin care au fost răspândite informații false și

defăimătoare în privința pregătirii, competenței și reputației profesionale a reclamantului, care este persoana publică în sensul art.2 din Legea nr.64, iar toate dezbaterile publice în legătură cu desfășurarea concursurilor pentru selectarea judecătorilor Curții Constituționale, judecând după intensitatea lor și după acțiunile și deciziile ilegale și absurde, săvârșite de autoritățile publice supreme ale țării (Parlamentul, Guvernul), în cadrul pretinselor concursuri, au trezit un interes public deosebit. Iar dovadă a concluziei menționate o reprezintă dezbaterile din mass-media, scrisă și electronică.

Astfel, indică reclamantul că, în esență, decizia Comisiei de concurs, este o acțiune de defăimare, o răspîndire a informației false, săvârșite intenționat de către Comisie/Guvern, în privința competenței și reputației profesionale a reclamantului, fapt ce îi lezează grav onoarea, demnitatea și reputația profesională.

Relatează reclamantul că, pînă la data întocmirii prezentei acțiuni, Comisia de concurs-Guvernul, nu i-a dat nici un răspuns la cererea prealabilă depusă la data de 26.07.2019, fapt ce denotă lipsa de respect față de normele legale și față de dreptul lui de a-și apăra onoarea, demnitatea și reputația profesională. Iar în acest sens, acțiunile Comisiei-Guvernului reprezintă o încălcare brutală și arogantă a prevederilor art. art.21, 22, 23, 25, 31 și 33 din Codul administrativ, în privința asigurării legalității, egalității, imparțialității, rezonabilității și responsabilității în procedura de adoptare a unui act administrativ individual. Or, caracterul ilegal, intenționat, arogant și iresponsabil al deciziei Comisiei de concurs-Guvernului, se dovedește cu prisosință prin deciziile și acțiunile ulterioare ale Comisiei și ale Guvernului, propriu-zis, în calitate de subiect/autoritate publică abilitată, potrivit art. 136 alin.(2) din Constituție, cu dreptul de a desemna 2 judecători ai Curții Constituționale.

Iar astfel, conform p. 27 din Regulament, primii doi candidați cu cel mai mare punctaj se consideră învingători ai concursului și se prezintă Guvernului, pentru numirea în funcția de judecător al Curții Constituționale.

Indică reclamantul că, prin decizia Comisiei de concurs din data de 08.08.2019, au fost desemnați câștigători ai concursului nu primii 2 candidați, cu cel mai mare punctaj acumulat, dar 4 candidați, care urmau să fie propuși Guvernului, pentru a fi numiți judecători ai Curții Constituționale. Iar de-jure, Guvernul, prin Hotărîrea din 15.08.2019, a numit în funcție de judecători ai Curții, candidatul care a acumulat cel mai mare punctaj (Liuba Șova) și candidatul care s-a plasat pe locul 4, după punctajul acumulat (Nicolae Roșca), ignorînd cu desăvîrșire condițiile regulamentare de selectare și numire a 2 judecători, condiții stabilite de însăși Guvern.

Avînd în vedere circumstanțele menționate supra, consideră reclamantul că, dispune de temeiuri factologice și juridice suficiente și necesare pentru a conchide că desfășurarea concursului pentru selectarea a 2 judecători ai Curții Constituționale din partea Guvernului, apriori, a fost gîndit și realizat ca o farsă pseudodemocratică, urmărind scopul de a motiva și încuraja participarea la concurs a celor mai buni specialiști în domeniul jurisdicției constituționale, ca mai apoi, aceștea să fie filtrați de către Comisie-Guvern, în mod ilegal, neîntemeiat, cinic și batjocoritor în fața întregii societăți.

Prin neadmiterea a 11 candidați la concurs și trimiterea în adresa acestora a

răspunsurilor cu motivarea neadmiterii prin neîntrunirea de către aceștia a cerințelor prevăzute la pct.3 din Regulament, indică reclamantul că, Comisia de concurs, a săvârșit un act de discriminare ilegală, de discreditare și descalificare profesională și morală a candidaților, în lipsa oricăror temeuri legale, ceea ce este în contradicție flagrantă cu prevederile art. 23 alin. (3) din Codul administrativ, care stabilește în mod imperativ că, atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nici o persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială.

Suplimentar indică reclamantul că constată că, raporturile dintre Mihail Petrache și Comisia de concurs-Guvern, sunt guvernate de normele constituționale și legale după cum urmează:

a) art. 16 alin.(2) din Constituție, care statuează că, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

b) art.26 alin. (1) și (2) din Constituție, care statuează că, dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

c) art.53 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

d) art. 11 alin. (1) Cod civil, potrivit căruia apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a)recunoașterea dreptului; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; k) alte căi prevăzute de lege.

e) art.12 Cod civil, potrivit căruia, actul, emis de o autoritate publică, ce încalcă drepturile și interesele civile ocrotite de lege ale unei persoane fizice sau juridice va fi declarat de către instanța de judecată nul din momentul adoptării lui. În cazurile recunoașterii de către instanța de judecată a actului, prevăzut la alin. (1), ca fiind nul, dreptul încălcat este pasibil de restabilire sau apărare prin alte metode prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

f) art. 14 Cod civil, stabilește că, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

g) art.14¹, alin. (1) Cod civil, potrivit căruia, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței.

Consideră prin urmare reclamantul că, decizia/fapta Comisiei de concurs, a fost

săvârșită cu intenție, dat fiind că Comisia de concurs-Guvernul, își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

În context indică reclamantul că, declarațiile publice ale prim-ministrului- Maia Sandu, și ale Președintelui Republicii- Igor Dodon, sunt relevante și denotă o atitudine arogantă, iresponsabilă și batjocoritoare față de toți participanții la concursurile desfășurate pentru formarea noii componente a Curții Constituționale. Iar Guvernul, a aprobat un act normativ, un Regulament, stabilind reguli obligatorii pentru toți participanții la concurs, a făcut o promisiune publică, adresată potențialilor candidați la funcția de judecători ai Curții Constituționale, dar nu de paznici la pădurea fără copaci, asumându-și obligațiunea de a respecta propriile reguli, ca ulterior să calce în picioare și Regulamentul și candidații.

Astfel, indică reclamantul că, judecând după esența și caracterul prejudiciabil al urmărilor, se impune concluzia că decizia/fapta Comisiei de concurs-Guvernului, a fost săvârșită din culpă gravă, pentru că neadmiterea candidaților la concurs a fost săvârșită cu o profundă lipsă de prudență de care, în împrejurările cazului, era evident că trebuia să dea dovadă. Menționând în aceeași ordine reclamantul că, raportarea acțiunilor și deciziilor Guvernului și ale Comisiei de concurs, în procesul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea a doi candidați la funcția de judecător al Curții Constituționale, la reglementările cuprinse în Codul administrativ, îi permite să conchidă că toată procedura s-a desfășurat contrar reglementărilor legale, fiind însoțită de acțiuni, erori și gafe ilegale, imorale și iresponsabile, ceea ce a avut un efect dezastruos, a discreditat iremediabil tentativele demagogice și populiste ale Guvernului, de a readuce în capul mesei legea, ordinea publică și buna credință.

În asemenea circumstanțe, solicită:

- declararea nulității deciziei Comisiei de concurs, pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale, din partea Guvernului din 23.07.2019, în partea ce ține de neadmiterea lui Mihail Petrache, la concursul anunțat;

- constatarea caracterului ilegal, neîntemeiat și defăimător a deciziei Comisiei de concurs, din 23.07.2019 cu privire la neadmiterea lui Mihail Petrache, la concursul anunțat, fapt prin care a fost lezată grav onoarea, demnitatea și reputația profesională și civică a acestuia.

- obligarea Guvernului, să publice pe pagina WEB a Guvernului, la rubrica „Comunicate”, și să difuzeze în mass-media și rețelele de socializare (Facebook, Unimedia.md, Deschide.md s.a.) următoarea dezmințire: „Prin prezentul comunicat, întru executarea hotărârii Curții de Apel Chisinau, Guvernul, confirmă că prin decizia Comisiei de concurs din 23.07.2019 domnul Mihail Petrache, a fost exclus neîntemeiat din concursul pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale, implicit, fără a fi invocat motivul concret, prevăzut la p.3 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.299 din 01.07.2019, fapt ce a condus la defăimarea onoarei, demnității și reputației profesionale a domnului Mihail Petrache”.

- repararea prejudiciului moral cauzat prin defăimarea intenționată și gravă a onoarei, demnității și reputației profesionale în mărimea a 34 de salarii anuale a unui

judecător al Curții Constituționale a Republicii Moldova (cîte un salariu anual pentru fiecare an de activitate profesionala defăimat - 34 ani, la data pronunțării hotărîrii instanței de contencios administrativ, calculat in conformitate cu prevederile Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în suma de 12 mln. 240 000 lei (1 an = 12 luni x 30 000 lei = 360 000 lei x 34 = 12.240 000.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 octombrie 2020, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, acțiunea a fost declarată inadmisibilă, din motiv că, reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

La 04 noiembrie 2020, Mihail Petrache, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 octombrie 2020, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii menționate, remiterea cauzei la examinare în instanța de fond.

În motivarea recursului, Mihail Petrache, a invocat că, încheierea instanței de fond este contrară normelor legale în vigoare și aplicabile speței si neîntemeiată. Menționînd că, prima instanță, deși a invocat obligațiunile instanței de judecata stabilite la art.219 alin.(1) - (4) Cod administrativ, inclusiv, obligația de a indica asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces, a preluat integral, mecanic si orbește, toate așa numitele probe legale prezentate de către pîrît, în favoarea inadmisibilității acțiunii.

Relatează recurentul că, calitatea interpretării și aplicării normelor legale în speță, efectuate de către Guvern, și acceptate fără ezitare de către prima instanță, este eronată, iar încheierea supusa recursului, în opinia recurentului, este o mostră a incompetenței profesionale crase sau a ne dorinței primei instanțe de a cugeta asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Indică recurentul că, legislația națională nu conține și nu reglementează noțiunea de "act administrativ, exclusiv politic", din simplul motiv că îmbinarea noțiunii de "act administrativ", cu noțiunea de "exclusiv politic" ar fi/este un nonsens. Or, daca actul are caracter administrativ, el nu mai poate fi "exclusiv politic".

Relatează recurentul totodată că, doar în Legea nr.797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, la art.121, este reglementată noțiunea de "acte exclusiv politice", din care rezulta că, actele exclusiv politice ale Parlamentului, constituie manifestări de voință ale autorității legislative, care produc efecte politice și nu au forța actelor normative. La categoria actelor exclusiv politice ale Parlamentului, se atribuie declarațiile, apelurile, mesajele etc.

Notează recurentul la acest capitol că, nici în Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative nu se regăsește noțiunea de "act administrativ exclusiv politic". Or, potrivit art.102 din Constituție și art.6 din Legea nr.100 din 22.12.2017, Guvernul, în exercitarea atribuțiilor de administrare a treburilor publice adoptă hotărîri, ordonanțe și dispoziții.

Iar în context, dreptul Guvernului de a emite hotărîri, ordonanțe sau dispoziții,

cade și sub incidența art.5 din Codul administrativ, care statuează că, activitatea administrativă

reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Astfel, consideră recurentul că, hotărîrea Comisiei de concurs a Guvernului, din 23.07.2019 privind neadmiterea unui număr de persoane la următoarea etapa a concursului, reprezintă un act administrativ individual defavorabil, care cade sub incidența art. art.20, 132, 139-141 Cod administrativ, iar litigiul apărut urmează a fi examinat în contenciosul administrativ.

În privința constatărilor făcute de către prima instanță cu referire la repararea prejudiciului moral cauzat, consideră recurentul că „acestea au rezultat din perspectiva declarării acțiunii ca inadmisibile, precum și din interpretarea eronată a prevederilor legale în speță.

Intimatul Guvernul RM, fiind notificat despre depunerea recursului, prin referința sa din 04 noiembrie 2021, a solicitat respingerea recursului înaintat de către Mihail Petrache, întrucît, cererea de recurs este neîntemeiată și declarativă, care derivă din interpretarea eronată a normelor de drept, or, argumentele înaintate cu privire la faptul că legislația în vigoare nu reglementează noțiunea de ”act administrativ exclusiv politic”, iar faptul că procedura politică de desemnare a judecătorilor Curții Constituționale nu denotă și caracterul politic al actului propriu-zis de desemnare, nu rezistă niciunei critici, acestea fiind fructul unei interpretări restrictive și limitate a prevederilor legale în vigoare. Or, actele emise de către Comisia de concurs se echivalează cu actele emise de către Guvern, în vederea exercitării atribuției sale constituționale de numire ai doi judecători ai Curții Constituționale.

Analizînd argumentele invocate de participanții la proces, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ conchide că, recursul este admisibil și întemeiat, motiv din care urmează a fi admis cu casarea încheierii din următoarele considerente.

Conform art.243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Conform art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Astfel, din actele cauzei rezultă că, încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) a fost emisă la 19 octombrie 2020, fiind comunicată recurentului Mihail

Petrache, la aceeași dată, la 26 octombrie 2020, fapt confirmat prin semnătura aplicat pe recipisa anexată la materialele cauzei (f.d.105), iar cererea de recurs fiind depusă de către ultimul la 04 noiembrie 2020, ceea ce denotă că recurentul a depus cererea de recurs în termenul prevăzut la art.242 Cod administrativ.

Conform art.241 alin.(3) Cod administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Conform art.231 alin.(2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Art. 194 alin.(1) Cod administrativ, prevede că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Conform art.219 alin.(1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

Astfel, verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate de participanți la proces și a materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ conchide că prima instanță neîntemeiat a concluzionat declararea acțiunii inadmisibile.

În acest context, instanța de recurs constată din actele cauzei următoarea stare de fapt.

La 02 septembrie 2019, Mihail Petrache, a înaintat acțiune împotriva Guvernului Republicii Moldova privind anularea în parte a deciziei Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului din 23.07.2019, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral, care prin încheierea supusă recursului a fost declarată inadmisibilă din motiv că, reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

În acest context, verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate completul judiciar atestă că, judecătorul primei instanțe, declarând acțiunea inadmisibilă n-a stabilit starea de fapt și obiectul acțiunii formulate.

Astfel, art. 1 alin. (1) și alin. (2) Cod administrativ, prevede că, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la desfășurarea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

Conform art. 3 Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de desfășurare a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 5. Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Art. 11 alin. (1) Cod administrativ, stabilește că, actele administrative individuale pot fi:

- a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;
- b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Conform art. 190 Cod administrativ, nu pot fi contestate cu acțiune în contencios administrativ următoarele acte administrative:

- a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, ale Președintelui Republicii Moldova și ale Guvernului;
- b) actele administrative cu caracter diplomatic referitoare la politica externă a Republicii Moldova;
- c) actele de comandament cu caracter militar.

Art.15 Cod administrativ prevede că, operațiunile administrative sînt manifestările de voință sau activitățile autorităților publice care nu produc ca atare efecte juridice. Operațiunile administrative pot fi contestate doar concomitent cu actul administrativ individual, cu excepția operațiunilor administrative executorii sau îndreptate împotriva unui terț.

Conform art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 alin. (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189 alin. (1) Cod administrativ, stabilește că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art.206 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare).

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanță verifică *din oficiu* dacă sînt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art. 219 alin. (1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt *din oficiu* în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces

Raportînd normele citate la circumstanțele cauzei, completul specializat atestă că, prima instanță neîntemeiat a declarat acțiunea ca fiind inadmisibilă, din motiv că, reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17, din considerentul că, acțiunile și deciziile Comisiei privind desemnarea judecătorilor constituționali se echivalează cu acțiunile și deciziile Guvernului, precum și reieșind din faptul că desemnarea judecătorilor constituționali prezintă o atribuție exclusiv politică a Guvernului, iar acțiunea înaintată de către Mihail Petrache cade sub incidența art.190 lit.a) Cod administrativ, care prevede că, nu pot fi contestate cu acțiune în contencios administrativ actele exclusiv politice ale Parlamentului, ale Președintelui Republicii Moldova și ale Guvernului.

La acest capitol completul judiciar reține că, instanța de fond la examinarea admisibilității acțiunii urma să stabilească dacă decizia Comisiei de concurs din 23.04.2019 privind admiterea/neadmiterea candidaților la concurs, este un act administrativ individual defavorabil, operațiune administrativă sau act exclusiv politic.

Așadar, instanța de recurs reține că, pentru ca un act administrativ să fie exclusiv politic, conform art. 190 lit. a) Cod administrativ, care prevede că, nu pot fi contestate cu acțiune în contencios administrativ următoarele acte administrative actele exclusiv politice ale Parlamentului, ale Președintelui Republicii Moldova și ale Guvernului, este necesar să întrunească cumulativ 2 elemente: a) elementul subiectiv - actul trebuie să fie

emis de Parlamentul RM, Președintele RM sau de Guvern; b) elementul obiectiv - prin actul administrativ să se realizeze funcții exclusiv politico-constituționale. Or, conform art. 121 din Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, actele exclusiv politice ale Parlamentului constituie manifestări de voință ale autorității legislative, care produc efecte politice și nu au forța actelor normative. La categoria actelor exclusiv politice ale Parlamentului se atribuie declarațiile, apelurile, mesajele etc. Proiectele actelor exclusiv politice ale Parlamentului pot fi inițiate de fracțiunile parlamentare, precum și de cel puțin 5 deputați. Actele exclusiv politice ale Parlamentului se perfectează prin hotărâre de Parlament și se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți. Actele exclusiv politice ale Parlamentului se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Partea I.

În acest context, completul judiciar nu poate reține la caz argumentul instanței de fond precum că, desemnarea judecătorilor Curții Constituționale este un act administrativ exclusiv politic, care nu poate fi contestat cu acțiune în contencios administrativ. Or, numirea judecătorilor constituționali se face prin acte administrative individuale, fiind numiți 2 membri și de către Consiliul Superior al Magistraturii, care nu se regăsește în art.190 lit.a) Cod administrativ, deoarece nu emite acte administrative exclusiv politice, ceea ce denotă că decizia Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale, nu poate fi calificată ca act administrativ exclusiv politic.

Astfel, instanța de recurs conchide că, instanța de fond neîntemeiat a declarat pretenția cu privire la contestarea deciziei Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului din 23.07.2019 inadmisibilă din motivul că cade sub incidența art.190 lit.a) Cod administrativ.

Totodată instanței de recurs nu este clară opinia instanței de fond privind declararea inadmisibile și pretenției cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, or, în cazul în care pretențiile sunt inseparabile de drept administrativ și de drept civil, acestea în temeiul art.201 alin.(1) Cod administrativ se examinează de instanța de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ, iar în cazul în care sunt separabile prin prisma art.201 alin.(2) Cod administrativ, pretenția dată urma a fi transmisă spre examinare completului specializat în drept comun, aplicând prevederile art.199 alin.(1) și (2) Cod administrativ.

În cât privește pretenția privind repararea prejudiciului moral cauzat prin defăimarea intenționată și gravă a onoarei, demnității și reputației profesionale, completul judiciar reține că, instanța de fond neîntemeiat a declarat pretenția dată ca fiind inadmisibilă, în conformitate cu art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, din motiv că, nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208, care prevede respectarea procedurii prealabile. Or, în cazul dat se solicită repararea prejudiciului moral prin defăimarea intenționată și gravă a onoarei, demnității și reputației profesionale reclamantului în temeiul Codului Civil și nicidecum Codului administrativ.

Astfel, completul judiciar atestă că, și în cazul pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral judecătorul, stabilind starea de fapt și de drept, urma să stabilească

dacă și pretenția dată este separabilă/inseparabilă de drept administrativ și de drept civil, aplicând prevederile art.201 Cod administrativ.

În consecință, întru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil și accesul la justiție pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime instanța de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului declarat de către Mihail Petrache. Or, lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, motiv din care cauza de contencios administrativ se remite la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani).

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs consideră că instanța de fond urma să verifice circumstanțele menționate importante la etapa examinării admisibilității.

Având în vedere cele expuse mai sus, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Mihail Petrache împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 octombrie 2020, cu casarea încheierii și remiterea cauzei de contencios administrativ în prima instanță la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), în același complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.243 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, -

d e c i d e :

Se anulează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 octombrie 2020.

Se remite cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Mihail Petrache împotriva Guvernului Republicii Moldova privind anularea în parte a deciziei Comisiei de concurs pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului din 23.07.2019, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și repararea prejudiciului moral, la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Anatolie Minciuna

Judecătorii

Ion Muruianu

Ecaterina Palanciuc